

Rozsáhlá novela českého občanského zákoníku: Konec střídavé péče. Rozvody mají být levnější, rychlejší, v přátelštější atmosféře

- editor007 | 10. dubna 2024

ČESKO: Rychlejší, levnější, v příjemnější atmosféře. Tak by podle návrhu ministerstva spravedlnosti měly v budoucnu vypadat rozvody. Obsáhlá novela občanského zákoníku navrhuje například sloučit rozvodové řízení s opatrovnickým a vyřešit tak jak rozvod, tak budoucí povinnosti k dětem v jedno. Zároveň zákon naprosto vypouští například pojem střídavá péče a naopak akcentuje, že povinnosti rodičů rozvodem nekončí. Soudy už nebudou zjišťovat důvody rozpadu manželství, pokud to nebude v rámci řízení nutné.

„Navrhovaná opatření směřují ke zjednodušení a zrychlení rozvodu manželství a úpravy poměrů nezletilého dítěte pro dobu po rozvodu. Rozvod by měl být rychlejší a zároveň levnější a ideálně také přátelštější,“ uvedl ministr spravedlnosti Pavel Blažek (ODS), když dokument mířil z meziresortního řízení na vládu.

Velkou změnou, kterou novela přináší, je sloučení rozvodového řízení s opatrovnickým řízením. Tedy v případě, že se rozvádějící se pár na všem předem dohodne, měl by celý proces být mnohem rychlejší. Stále však o něm bude rozhodovat soud. Celkově by rozvod měl proběhnout v přátelštější atmosféře. „V zákoně je nově obsažena možnost vést opatrovnické řízení v méně formální atmosféře a jiné jednacím místnosti, než je soudní síň. Cílem je vytvořit neformální atmosféru, která by přispěla k eliminaci případného napětí a tím i k vytvoření lepších podmínek pro uzavření dohody,“ uvedla předsedkyně sněmovní komise pro rodinu a rovné příležitosti Marie Jílková (KDU-ČSL).

Zákon také výrazně přepracovává opatrovnictví a výchovu dětí po rozvodu. Novela ze zákona vyškrtává termíny společné, střídavé péče či péče jednoho rodiče. Také už neoperuje s pojmy rezidentní a nerezidentní rodič. Ministerstvo uvádí, že rozvodem není zodpovědnost rodičů dotčena a dítě by stále mělo mít oba rodiče. Jak vysvětluje Marie Jelínková, opět je to navrženo s ohledem na smířčí atmosféru soudu a zaměření péče na dítě. „Kde se bojuje o vítězství, zcela mizí prostor pro dohodu, ta je přitom pro děti a budoucí rodičovské vztahy podstatná. Praxe ukazuje, že ten kdo „prohrál“ je méně ochoten se poté do péče ve vyměřeném čase zapojovat, přispívat na výživu dítěte, protože se dostal do pozice poníženého,“ uvedla Jílková.

Podle Evy Decroix (ODS) změny vychází z praxe, kde pojmenování péče vede k dlouhým sporům před soudem. Sama Eva Decroix v minulosti rodinným právem profesně jako advokátka zabývala a je ráda, že zákon reflektuje realitu soudních síní.

„Tato připomínka nám přišla od odborníků, kteří se věnují dětem, mediaci a podpoře rodin. Řeknu konkrétní příklad, kdy bylo dítě svěřeno matce od pondělí do čtvrtka a muži od čtvrtka do neděle. To se mohlo jmenovat střídavá péče, nerovnoměrná střídavá péče nebo se to mohlo jmenovat výlučná péče matky a styk otce,“ uvedla poslankyně Decroix.

Podle poslankyně vedly nálepky a názvy pro různé typy péče k souzení rozvádějících se partnerů. „Protože matka nechce střídavou péči, protože je to tady obklopeno představou dítěte s batůžkem, které ztratilo domov. A otec naopak chce střídavou péči, protože když bude mít styk, tak se má naopak za to, že nebude moci rozhodovat o dětech, že matka bude rozhodovat všechno. To znamená, že je tu snaha, aby to dítě bylo v péči obou. V tom mém příkladu bude v péči jednoho z rodičů

od pondělí do čtvrtka a v péči druhého od čtvrtka do neděle a oba rodiče jsou na stejné úrovni. V zákoně bylo, že když měl někdo výlučnou péči, tak to neznamenal, že ten druhý neměl právo zasahovat do podstatných záležitostí dítěte. Ale bohužel se ta praxe úplně překroutila. Když máte dítě od čtvrtka do neděle, tak to asi není styk, že ano, vy ho taky musíte vykoupat a nakrmit, to je taky péče," dodala Decroix.

Model výchovy dítěte stále soud bude potvrzovat a stejně tak rozvod. „Návrh je velmi konzervativní v tom, že jsou to soudy, které nadále mají být tou nejvyšší instancí, ne žádní notáři, ne žádná matrika, od toho tu máme soudní soustavu, která jen má fungovat efektivně," uvedla Decroix.

Oproti minulosti však návrh novely chce více akcentovat společnou dohodu rozvádějícího se páru, toho chce dosáhnout mimo jiné tím, že zavádí do právního řádu termín smluvený rozvod. V případě, že rozvádějící se partneři k soudu už přijdou s návrhem vyrovnání a výchovy společných potomků, měly by jim být sníženy soudní poplatky. Naopak u alimentů navrhuje zákon zpřísnění a vyšší úroky z prodlení. Zákon už také nepožaduje povinného opatrovníka dítěte u soudu v případě, že se rozvod řeší smírně. Preferuje, aby dítě zastupovali rodiče. Nově také zákon explicitně mluví o nepřipustnosti fyzických trestů.

Ministerstvo svůj návrh podložilo i statistikami. V letech 2020 až 2022 skončilo 85 % rozvodů dohodou. Pokud došlo k smírnému rozvodu trval v průměru 154 dní v případě sporného především opatrovnického řízení před soudem se řízení protáhlo na 228 dní.

[ZDROJ](#)